

Záchranné transfery obojživelníků u Svitáku

(v roce 2012)

Závěrečná zpráva projektu

Tibor Neskromník, Jaromír Maštera

srpen 2012

Tento projekt byl v roce 2012 finančně podpořen programem Ochrana biodiverzity - národním programem ČSOP financovaným Ministerstvem životního prostředí ČR a Lesy ČR s.p. Děkujeme.

Záchranné transfery obojživelníků u Svitáku (v roce 2012)

Tibor Neskromník & Mgr. Jaromír Maštera

Dobronín, srpen 2012

Cíl projektu:

Zajištění co nejvyšší ochrany migrujících jedinců ropuchy obecné a dalších druhů obojživelníků na jejich jarní tahové cestě přes komunikaci u rybníka Sviták u obce Milíčov.

Současný stav řešené problematiky:

V letech 2010 a 2011 byl na silnici vedoucí kolem rybníka Sviták (cca 1 km VSV od obce Milíčov) pozorován úhyn ropuch obecných na jarním tahu do rybníka. Z podrobného sledování v roce 2011 je zřejmé, že jde o vysoké desítky až stovky přejetých jedinců. Tah probíhá v delším úseku silnice, většina přejetých jedinců však bývá soustředěna do úseku cca od okraje lesa po silničku u hráze (blíže viz zákres v příloze).

Na konci roku 2011 byly zahájeny snahy o řešení problému. Bylo dohodnuto, že záchranné transfery budou v roce 2012 zahájeny na vybraném úseku. Byl získán souhlas vlastníka a dohodnuty spolupracující osoby a instituce. Transfery měly probíhat za spolupráce o.s. Mokřady, ČSOP Jihlava, Pobočky ČSO na Vysočině a ZŠ Dušejov.

Dosavadní činnost v okruhu řešené problematiky:

Záchranné transfery probíhají v okrese Jihlava od roku 2003 do současnosti u Panského rybníka u Kamenice u Jihlavy. V roce 2007 proběhly záchranné transfery na další lokalitě v okrese Jihlava, u Řehořova rybníka u Luk nad Jihlavou (v dalších letech již nepokračovaly mj. kvůli problémům s instalací zábran). V roce 2002 byly, z důvodu žádosti ČSOP Jihlava, instalovány dopravní značky upozorňující na tah obojživelníků u Panského rybníka v katastrálním území Nadějov.

Na Jihlavsku probíhalo v letech 2000 až 2008 mapování rozšíření obojživelníků, v jehož rámci se mapovaly také tahové cesty žab. Vyhledávání rizikových míst tahu obojživelníků je prováděno i nadále. Následně se snažíme zajistit ochranu obojživelníků na těchto nebezpečných místech. Mimo jiné na základě výsledků mapování rozšíření obojživelníků jsou iniciovány aktivity na ochranu nejvýznamnějších lokalit pro obojživelníky v rámci jihlavského okresu a zajištění vhodného managementu lokalit. Kromě zajištění ochrany lokalit např. formou chráněných území či VKP probíhají jednání o pronájmu či odkupu těchto lokalit, popř. jednání o vybudování tůní a dalších opatření na vhodných pozemcích na podporu obojživelníků a dalších vodních živočichů.

Od roku 2008 provádí na několika lokalitách členové ČSOP Jihlava, Pobočky ČSO na Vysočině a o.s. „Mokřady – ochrana a management“ managementové práce spočívající v budování tůní, prosvětlování porostů, kosení luk a vytváření zimovišť (např. Pístovské mokřady, Rančářovský Okrouhlík, U Popického rybníka, VKP Hulišťata, Borovinka, Záborná, Dobrá Voda Lipnická). Blíže viz např. webové stránky <http://www.mokrady.wbs.cz>, nebo <http://www.cso.cz/vysocina.html>.

Popis projektu (metodika):

Projekt zahrnoval instalaci zábran, vlastní záchranné transfery, odstranění zábran a uvedení lokality (vnější silniční svah) do původního stavu. Zábrany sloužící k ochraně putujících obojživelníků byly

zhotoveny z kaširované fólie šířky 50 cm, ukotvené pomocí dřevěných kolíků (latí). Zhruba po 10 metrech byly do země zapuštěny padací pasti (kbelíky) sloužící k odchytu.

Zábrany s pastmi byly instalovány na vnější okraj vnějšího silničního svahu v délce cca 150 m podél silnice u rybníka Sviták, cca 1 km VSV od Milíčova.. Kontroly sběrných nádob byly prováděny dva až třikrát denně a odchycení jedinci ropuchy obecné a dalších obojživelníků byly přenášeny přes komunikaci k rybníku, kde dochází k jejich rozmnožování. Po skončení tahu byly zábrany odstraněny.

Stavbu zábran prováděli členové o.s. Mokřady – ochrana a management ve spolupráci s ČSOP Jihlava, Pobočkou ČSO na Vysočině a dalšími dobrovolníky. Záchranné transfery prováděli členové o.s. Mokřady a děti ze ZŠ Dušejov. Sklizení zábran provedli členové o.s. Mokřady. Administraci a koordinaci projektu provádělo o.s. Mokřady – ochrana a management.

Výsledky:

Během prvních záchranných transferů u rybníka Sviták u Dušejova bylo celkem v období 28.3. až 8.5.2012 přeneseno 515 obojživelníků. Z toho bylo 499 ropuch obecných, 6 blatnic skvrnitých, 4 čolci obecní, 5 skokanů hnědých a 1 skokan krátkonohý.

Období realizace projektu:

Instalace zábran proběhla 24.3.2012, záchranné transfery probíhaly od 24.3. do 10.5.2012, odstranění zábran pak proběhlo v polovině května 2012.

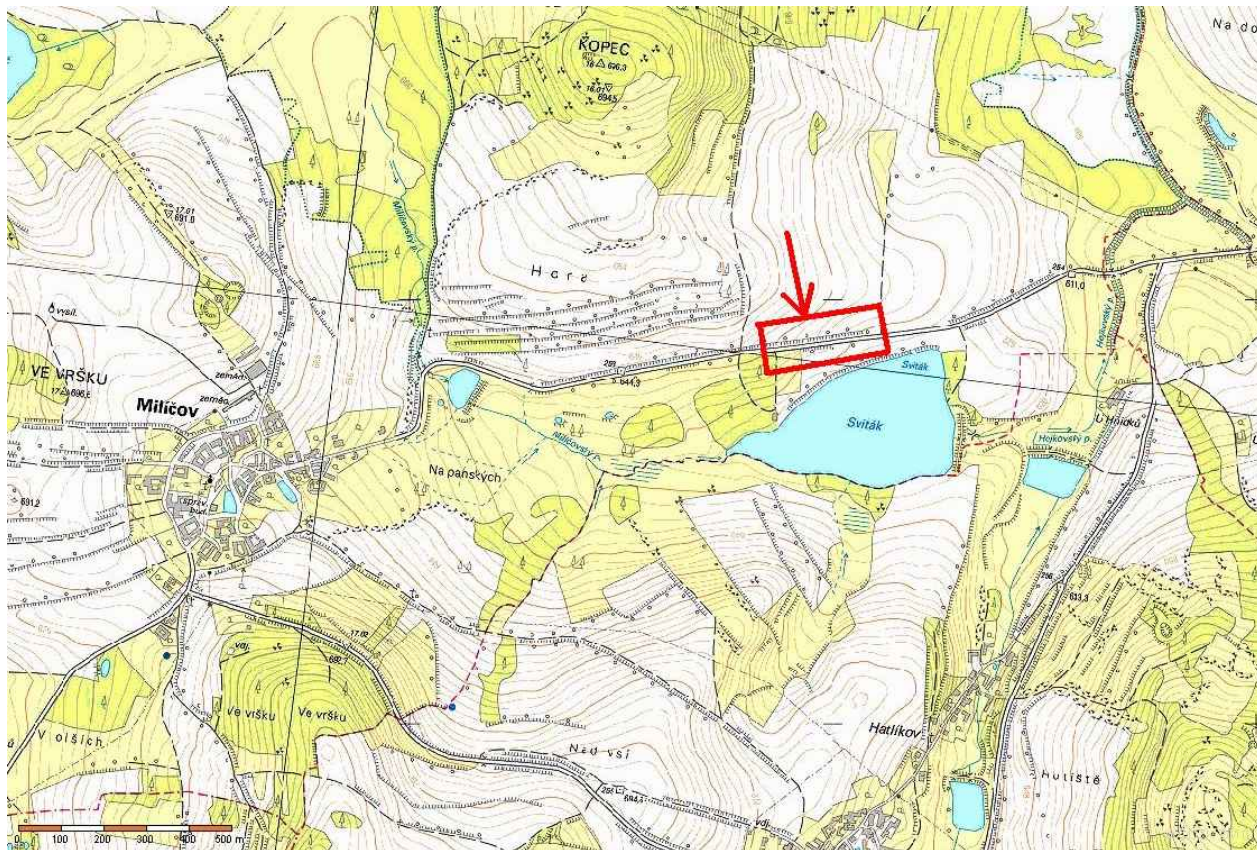
Závěry:

Záchranné přenosy budou pravděpodobně pokračovat i v dalších letech, protože se jeví zatím jako jediné možné řešení situace u rybníka Sviták. Počty odchycených obojživelníků jsou poměrně vysoké a transfery jsou tímto opodstatněné. V roce 2012 navíc byl obecně tah obojživelníků méně početný, takže lze očekávat v jiných letech i vyšší počty. V příštích letech bude nutno zábrany posunout mírně směrem k Milíčovu, protože v úseku navazujícím na zábrany tímto směrem byly opakovaně letos zjištěny přejeté žáby (v menších počtech) a v začátku úseku směrem k Dušejovu naopak byly žáby v odchytových pastech zaznamenávány v nízkých počtech.

PŘÍLOHY:

1. lokalizace projektu záchranných transferů obojživelníků u Svitáku
2. fotografie dokumentující průběh projektu (20 ks + 1 na titulní straně)
3. transfery u Svitáku 2012 graficky

Příloha 1:
Lokalizace projektu záchranných transferů u rybníka Sviták
- základní mapa a ortofotomapa

Příloha 2:
Fotodokumentace

Foto 1: Pohled na místo instalace zábran u Svitáku (březen 2012)

Foto 2: Roznášení dřevěných kolíků - latí (březen 2012)

Foto: Jaromír Maštera

Foto 3: Zakopávání odchyťových kbelíků (březen 2012)

Foto: Jaromír Maštera

Foto 4: Vytváření drážky na folii v trase zábran (březen 2012)

Foto 5: Zatloukání dřevěných kolíků (březen 2012)

Foto 6: Natahování a upevňování fólie (březen 2012)

Foto: Jaromír Maštera

Foto 7: Stavba dočasných zábran u rybníka Sviták (březen 2012)

Foto: Jaromír Maštera

Foto 8: Finální fáze stavby zábran - sešroubování (březen 2012)

Foto 9: Pohled na hotovou část zábran (březen 2012)

Foto 10: Zasypávání okrajů fólie zeminou (březen 2012)

Foto: Jaromír Maštera

Foto 11: Ukotvování fólie, v pozadí rybník Sviták (březen 2012)

Foto: Jaromír Maštera

Foto 12: Kompletace zábran sešroubováním (březen 2012)

Foto: Jaromír Maštera

Foto 13: Pohled na zábrany s odchyťovou nádobou (březen 2012)

Foto: Jaromír Maštera

Foto 14: Dokončené zábrany u rybníka Sviták (březen 2012)

Foto 15: Zábrany s padacími pastmi u rybníka Sviták po instalaci (březen 2012)

Foto 16: Odchycené ropuchy u Svitáku (duben 2012)

Foto 17: I nějaký ten hnědý skokan se chytl (duben 2012)

Foto 18: A pár čolků obecných zavítalo do odchyťových pastí též (duben 2012)

Foto: Tibor Neskromník

Foto 19: Detail odchycené samice čolka obecného (duben 2012)

Foto: Tibor Neskromník

Foto 20: Odchycené ropuchy obecné v amplexech (duben 2012)

Příloha 3:

